

اقتصادي معاونيت د دفتر عمومي رئيس مفتي عبدالله عزام په همدې مناسبت جوړو شوو مراسمو ته وويل، دغه شرطپاڼه به هغو تړونونو او بهرنۍ پانگونې ته لار هواره كړي، چې له مخې به يې د هېواد سوداگريز بندرونه عصري او په نوې ټكنالوژۍ سمبال شي. د دې شرطپاڼې پر بنسټ به په لومړي پړاو كې د افغانستان او ازبكيستان ترمنځ د حيرتان بندر په دوهم پړاو كې به د افغانستان او پاکستان د فرضي كرښې پر سر د تورخم بندر په عصري وسايلو سمبال او زېربنايي چارې به يې د نړيوالو معيارونو سره سمې عيارې شي. ورپسې به دا لړۍ د هېواد نورو لوژستيكي ليكو، اقتصادي زونونو او ملي پروژو ته پراختيا پيدا كړي.

په اوسنۍ نړۍ او نړيوال اقتصاد كې ازاد اقتصادي زونونه د سوداگرۍ په پراختيا، پانگونې او اقتصادي وده كې اساسي رول لري. دا زونونه هغه ځانگړې اقتصادي سيمې دي چې د سوداگرۍ، صنعت او ټكنالوژۍ د پرمختگ له پاره ځانگړې اسانتياوې، معافيتونه او د پانگونې د جلب ځانگړي شرايط لري. د سوداگريزو بندرونو په عصري كېدو او د اقتصادي زونونو، لوژستيكي ليكو او ملي پروژو په برخه كې به دغه پانگونه وكولاى شي، چې د بهرنۍ پانگونې له پاره لار هواره او د هېواد سوداگري، صنعت، زېربناوې او دې ته ورته نورې برخې په پښو ودروي. د دې برخو په پياوړتيا او پرمختگ سره به د هېواد اقتصادي خوځښت لا پياوړى او غښتلى شي.

افغانستان د خپل ځانگړي جغرافيايي موقعيت له مخې د سيمې د درېيو اقتصادي، كلتوري او جيوپولتيكو حوزو په منځ كې پروت دى. په سويل او ختيځ كې سويلي اسيا، په شمال كې مركزي اسيا او لويديځ كې يې ايران دى. له همدې امله افغانستان دا درې واړه حوزې يو له بل سره تړلې دي. دې چارې د افغانستان د سوداگرۍ له پاره ښه فرصت برابر كړى دى. كولاى شي د اسيا په څلور لارې بدل او د سيمې د هېوادونو ترڅنگ نړيوالو بازارونو ته هم لار ومومي. د سوداگرۍ د پراختيا له پاره كه ځمكنۍ لارې، ريل پټلۍ او هوايي دهليزونه مهم دي، ترڅنگ يې بايد د هېواد سوداگريز بندرونه هم په معياري ډول ورغول شي، ترڅو په نړيوالو معيارونو برابره سوداگري ترسره او د سوداگرۍ له پاره د پام وړ اسانتياوې رامنځته شي. ځكه په اوس وخت كې بندرونه د نړيوالې سوداگرۍ او د هېوادونو د اتصال له پاره حياتي ارزښت لري. دغه بندرونه د توکو د خوندي كولو، پانگونې او كاري فرصتونو له پاره لار هواروي او د هېوادونو ترمنځ د سوداگريزو همكاريو د رامنځته كېدو لامل گرځي. همدا اوس افغانستان سمندر لكه چاپهار او ځمكنيو بندرونو له لارې له نړۍ سره اړيكي لري او له همدې لارې خپل صادرات او واردات ترسره كوي.

اسلامي امارت د سوداگريزو بندرونو اهميت ته په كتو د دې بندرونو د عصري كولو او په نوې ټكنالوژۍ د سمبالښت په موخه له دې پي وړلې نړيوال شركت سره د پانگونې شرطپاڼه لاسليك كړه. د رياست الوزراء

كابل او تهران د درملو او طبي وسايلو د توليد په برخه كې همكاري پراخوي

۲ صفحه

د مالي وزارت او د پي وړلې شركت ترمنځ د پانگونې شرطپاڼه لاسليك شوه

۲ صفحه

د كاني موادو د كيفيت معلومولو لپاره د پرمختللو لابراتوارونو جوړېدل د تاييد وړ وبلل شول

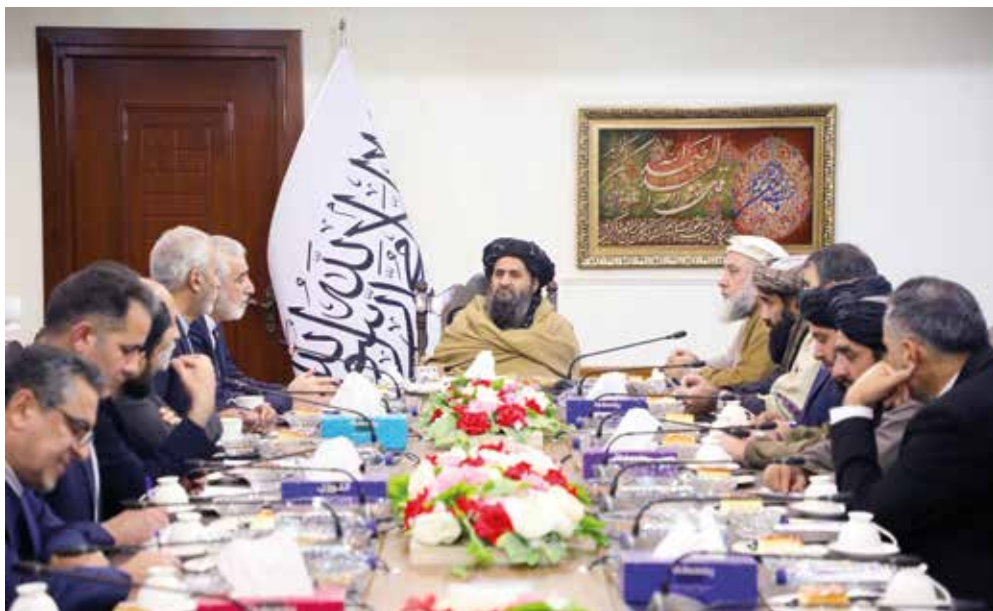
۳ صفحه

د رياست الوزراء اقتصادي مرستيال محترم ملا عبدالغني برادر اخوند د روان ۱۴۰۴ لمريز کال د قوس مياشتې په ۱۲ مه نېټه په خپل کاري دفتر کې د ايران د روغتيا وزارت مرستيال او د خوړو او درملو ادارې له رييس مهدي پير صالحې او په افغانستان کې د ايران له سفير علي رضا بيگلې سره وکتل.

د ليدنې پرمهال د ايران د روغتيا وزارت مرستيال وويل، ايران چمتو دی چې له افغانستان سره د درملو او طبي وسايلو د توليد او افغانستان ته يې د صادراتو د زياتوالي په برخه کې خپلې همکارۍ د اوږدمهال لپاره پراخې کړي. د رياست الوزراء اقتصادي مرستيال له ايراني لوري مننه وکړه او ډاډ يې ورکړ، چې په يادو برخو کې به د افغانستان اسلامي امارت اړوندې ادارې ورسره پوره همکاري او گډ کار وکړي.

کابل او تهران د درملو او طبي وسايلو د توليد په برخه کې همکارۍ پراخوي

شرطپاڼه به هغو تړونونو او بهرنۍ پانگونې ته لار هواره کړي، چې له مخې به يې د هېواد سوداگريز بندرونه عصري او په نوې ټکنالوژۍ سمبال شي. ښاغلي عزام زياته کړه، د يادې شرطپاڼې په رڼا کې به راتلونکي تړونونه د دې وړتيا ولري، چې په اړوندو بندرونو کې د سوداگريزو توکو د انتقال لپاره تاسيسات پراخ، عملياتي او مديريتې چارې به د پرمختللو تجهيزاتو پر مټ ترسره او ټول فعاليتونه به د نړيوالو معيارونو مطابق ترسره کېږي.

د دې شرطپاڼې پر بنسټ به په لومړي پړاو کې د افغانستان او ازبکستان ترمنځ د حيرتان بندر په دوهم پړاو کې به د افغانستان او پاکستان د فرضي کرښې پر سر د تورخم بندر په عصري وسايلو سمبال او زېربنايي چارې به يې د نړيوالو معيارونو سره سمې عيارې شي. ورپسې به دا لړۍ د هېواد نورو لوژستيکي ليکو، اقتصادي زونونو او ملي پروژو ته پراختيا پيدا کړي.

د ماليې وزارت او ډي پي ورلډ شرکت ترمنځ د پانگونې شرطپاڼه لاسليک شوه

شرطپاڼه لاسليک شوه. د رياست الوزراء اقتصادي معاونيت د دفتر عمومي رييس مفتي عبدالله عزام په همدې مناسبت جوړو شوو مراسمو ته وويل، دغه

د ماليې وزارت او ډي پي ورلډ شرکت ترمنځ د روان ۱۴۰۴ لمريز کال د قوس مياشتې په ۱۶ مه نېټه د رياست الوزراء په اقتصادي معاونيت کې د پانگونې

د کاني موادو د کیفیت معلومولو لپاره د پرمختللو لابراتوارونو جوړېدل د تایید وړ وبلل شول

د اقتصادي کمېسیون د تخنیکي کمېټې نوبتي غونډه د روان ۱۴۰۴ لمريز کال د قوس میاشتې په ۱۷ مه نېټه په مرمینه ماڼۍ کې جوړه شوه. غونډې ته د کانونو او پټرولیم وزارت له لوري په کابل او ولایتونو کې د کاني موادو د کیفیت معلومولو لپاره د پرمختللو لابراتوارونو د جوړېدو موضوع د بحث لپاره وړاندې شوه. له هراړخیز بحث وروسته یاده موضوع د تایید وړ وبلل شوه او د نهایي تصمیم په موخه اقتصادي کمېسیون ته راجع شوه. د دغه لابراتوارونو لپاره ۲۳۳ میلیونه افغانۍ بودیجه په پام کې نیول شوې، چې ۱۵ میلیونه افغانۍ به یې په ساختماني چارو او ۲۱۸ میلیونه افغانۍ به یې په پرمختللو او په نوې ټکنالوژۍ سمبال تجهیزاتو ولگول شي. همداراز په دې غونډه کې پر یوشمېر نورو موضوعاتو هم بحث وشو او په اړه یې لازم تصمیم ونیول شول.

اخبار اقتصادی هفته

د ستاوردې بانک مرکزی افغانستان همزمان با روز جهانی بانکها

جذب سرمایه‌گذاری، ایجاد فرصت‌های کاری و افزایش عواید ملی مهم می‌دانند و تاکید دارند که برای تقویت بیشتر سیستم بانکی، همکاری‌های جهانی و توجه ویژه بانک جهانی ضروری است. عبدالغفار نظامی، آگاه اقتصادی، تاکید کرد: «بانک‌داری در افغانستان وسیع و بدون محدودیت است، اما به دلیل مسائل سیاسی مشکلات اندکی مانند مسدود شدن دارایی‌های کشور از سوی جهان وجود دارد.» روز جهانی بانک‌ها نخستین بار در سال ۲۰۱۹ از سوی سازمان ملل متحد نام‌گذاری شد. هدف از این روز برجسته‌سازی نقش بانک‌ها در توسعه اقتصادی، تامین مالی پروژه‌های پایدار، گسترش همکاری‌های بین‌المللی و ارتقای سطح زندگی مردم جهان است.

نسبت به سال‌های گذشته افزایش و محدودیت‌ها نیز کاهش یافته است.» برخی از هموطنان فعالیت بانک‌ها را در افزایش سهولت‌های مالی موثر دانسته و تاکید دارند که بانک مرکزی باید سهولت‌های بیشتری برای مردم فراهم کند. سمیع‌الله، باشندی کابل، گفت: «بانک‌ها اهمیت بسیار زیادی دارند، سهولت‌ها را برای مردم فراهم می‌کنند و می‌توانیم از طریق بانک‌ها پول خود را حفظ و از یک کشور به کشور دیگر منتقل کنیم.» برخی از آگاهان اقتصادی نیز نقش بانک‌ها را در توسعه اقتصاد کشور،

هم‌زمان با روز جهانی بانک‌ها، بانک مرکزی افغانستان از دستاوردهای چشم‌گیر در بخش بانکی طی چهار سال اخیر خبر می‌دهد. مسؤلین بانک مرکزی می‌گویند که هم‌اکنون ۱۲ بانک فعال در کشور فعالیت دارند و سیستم بانکی افغانستان با بیش از ۲۰۰ بانک بین‌المللی در ارتباط است؛ موضوعی که زمینه انتقال سریع، مطمئن و منظم پول‌های بین‌المللی را فراهم کرده است. مسؤلین بانک مرکزی افغانستان، در این باره افزود: «در سکتور بانکی سطح برداشت امانت‌های بانکی در حال افزایش است و

افزایش تلاش‌ها برای حفاظت از جنگلات در کشور

آگاه محیط زیست، در این باره گفت: «جنگلات یک منبع و همکار بسیار مهم انسان‌ها در مقابله با تغییرات اقلیمی است و اکنون که زمینه قاچاق تا حدی گرفته شده، فرصت فراهم شده است که دولت و نهادهای دیگر برای احیای جنگلات تلاش کنند.» وزارت زراعت هم‌چنین اعلام کرده است که انجمن‌های محلی و گروه‌های «قطعه سبز» برای نظارت و مشارکت مردم در حفاظت از جنگلات تشکیل شده‌اند و با اجرای این برنامه‌ها، همکاری جامعه محلی نقش کلیدی در موفقیت پروژه‌های محیط زیستی دارد.

آبیاری و مالدارۍ، در این باره تاکید دارد که: «در چند سال اخیر، به‌منظور سرسبزی و گسترش ساحات سبز، بیش از صد میلیون نهال و قلمه غرس شده و در سال جاری نیز ۱۶ میلیون نهال دیگر کاشت شده است.» برخی از فعالان عرصه محیط زیست نیز تاکید دارند که سیاست‌های درست در بخش حفاظت از جنگلات می‌تواند نقش مهمی در افزایش ساحات سبز، کاهش اثرات تغییرات اقلیمی، جلوگیری از سیلاب‌های ویرانگر و افزایش عواید ملی ایفا کند. سیدمحمد سلیمان‌خیل،

با افزایش خشکسالی و تهدیدهای ناشی از کاهش جنگلات، وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ می‌گوید که پس از روی کارآمدن دوباره امارت اسلامی، اقدامات گسترده‌ای برای حفاظت از جنگلات و مقابله با قاچاق و قطع غیرقانونی در سراسر کشور روی دست گرفته شده است. به گفته‌ی این وزارت، هم‌اکنون نزدیک به دو میلیون هکتار از خاک افغانستان تحت پوشش جنگلات قرار دارد که بیش از ۲۰.۸ درصد مساحت کل کشور را شامل می‌شود. وزارت زراعت،

روز جهانی هوانوردی ملکی؛ گسترش پروازهای بین‌المللی در افغانستان

منظور، این وزارت کارهای مهمی انجام داده و در بخش توسعه‌ی میدان‌ها، در کنار میدان‌های بین‌المللی، روی میدان‌های داخلی نیز کار کرده است. «وزارت ترانسپورت می‌افزاید که برای افزایش سهولت‌ها در بخش هوایی، بیش از ۵۰ پروژه در جریان است و برخی از آن‌ها تکمیل شده‌اند. برخی از آگاهان اقتصادی با اشاره به اهمیت بخش هوانوردی، تأکید دارند که توسعه‌ی این بخش، به ویژه دهلیزهای هوایی، می‌تواند به رشد صنعت، تجارت و اقتصاد کشور کمک چشم‌گیری کند. عبدالظهور مدبر، آگاه اقتصادی، در این باره می‌گوید: «در کنار این که ما از راه‌های آبی، خطوط آهن و

هم‌زمان با روز جهانی فعالیت‌های هوانوردی ملکی، وزارت ترانسپورت و هوانوردی امارت اسلامی افغانستان اعلام کرده که طی چهار سال گذشته اقدام‌های گسترده‌ای برای عصری‌سازی این بخش و ارایه تسهیلات سفر امن انجام داده است. به گفته‌ی مسئولین این وزارت، در حال حاضر از طریق پنج میدان هوایی بین‌المللی افغانستان، پروازهای مستقیم با ۱۵ کشور و شهرهای بزرگ منطقه، همسایه و جهان برقرار است. وزارت ترانسپورت و هوانوردی، در این باره گفته: «وزارت ترانسپورت ۲۷ میدان هوایی دارد که پنج مورد آن بین‌المللی و دیگر آن داخلی است. به همین

راه‌های جاده‌ای استفاده می‌کنیم، برخی کالاها ارزش بیشتر و قابلیت فسادپذیری بالاتر دارند که می‌توان از خطوط هوایی برای انتقال آن‌ها استفاده کرد.» قطب‌الدین یعقوبی، آگاه دیگر اقتصادی، نیز می‌افزاید: «انتقالات از طریق خطوط هوایی در جهان امروزی کاربرد گسترده دارد و توسعه‌ی این بخش می‌تواند ارزش بسیار زیادی ایجاد کرده و بر موثریت انتقال کالاها نقش مهمی داشته باشد.» روز جهانی فعالیت‌های هوانوردی ملکی هر سال در هفتم دسمبر، به هدف افزایش آگاهی از اهمیت هوانوردی ملکی در توسعه‌ی اقتصادی، اتصال جهانی و ارتقای امنیت هوایی، از سوی سازمان جهانی هوانوردی ملکی (ای‌سی‌ای او) گرامی داشته می‌شود.

د بانکوالی په سکتور کې د اسلامي امارت پرمختگونه

فضل ولي شيراني

سربزه

که نن ورځ د نړۍ نورو پرمختگونو ته وگورو وبه وینو چې د ژوند په بېلا بېلو برخو کې څومره اسانتیاوې رامنځته شوې دي. له دې برخو څخه یوه هم د پولي معاملو برخه ده. په دې برخه کې هم زیاتې اسانتیاوې منځته راغلې دي او دا هر څه د بانکوالۍ په برکت ترسره شوي دي. بانک یوازې د دې له پاره نه دی چې پیسې پکې خوندي شي، بلکې له دې لارې کولای شو په ډیره اسانۍ سره خپلې ټولې پولي معاملې ترسره او په کار روزگار کې مو هم کوم خنډ رامنځته نه شي. دغه راز که د نړۍ پرمختللو هېوادونو ته وگورو د هغو په اقتصادي پرمختګ کې تر ډېره بريده بانکي سیستم رول لوبولی دی. اسلامي امارت هم بانکي سکتور ته پوره پاملرنه کړې ده. د اسلامي امارت د راتګ په لومړیو ورځو کې په بانکي سیستم کې چې کومې ستونزې وې، اوسمهال یې زیاتره له منځه تللې او دا لړۍ لا هم روانه ده. په دې سکتور کې په دې تیرو څلورو کلونو کې ډیر پرمختگونه شوي دي. له هغو څخه

کولای شو یو ستر پرمختګ ته یې اشاره وکړو چې اوسمهال د افغانستان بانکي سیستم له ۲۰۰ څخه زیاتو نړیوالو بانکونو سره ټول شوی دی. په دې لیکنه کې مو په دې سکتور کې په لاندې ډول ترسره شویو پرمختګونو ته په اجمالي ډول اشاره کړې ده.

د بانکوالۍ په سکتور کې د اسلامي امارت لاسته راوړنې

سره له دې چې کله د کابل تیره اداره ږنګه او اسلامي امارت واک ته ورسېد په ټول هېواد کې امنیت ټینګ او د فساد مخه ونیول شوه، خو سره له دې په ځینو برخو کې ستونزې رامنځته شوې. د دې ستونزو اصلي لامل ټولو ته معلوم دی او هغه د نړیوالو له لوري د افغانستان د بانکي پشتوانې ګټل کېدل و. دې موضوع د افغانستان اقتصادي وضعیت ته جدي زیان ورساوه او د صنعت کارانو او پانګوالو فعالیتونه یې له ستونزو سره مخ کړل. ولې اسلامي امارت د خپل مدبرانه پولي سیاست په غوره کولو سره د بانکي سیستم په برخه کې شته ستونزې تر ډېره بريده کابو کړې او اوسمهال

په دې برخه کې تر ډیره بريده پرمختګ شوی او لا هم هڅې روانې دي چې په بانکي سیستم کې شته ټولو ستونزو ته پای ورکړل شي. په دې برخه کې د بانکي سکتور د ستونزو د هواري په موخه د مالي ثبات کمیته جوړه شوه چې مشري یې د ریاست الوزراء اقتصادي مرستیال محترم ملا عبدالغني برادر اخوند کوي. د دې کمیټې دندې د مالي سیستم په اړه د افغانستان بانک لخوا د وړاندې شویو راپورونو کتنه، د هېواد مالي ثبات پر وړاندې د پرتو مالي کړکېچونو د مدیریت او له منځه وړلو په تړاو د اړینو اقداماتو ترسره کول او د هېواد د نافذه قوانینو او د نړیوالو منل شویو معیارونو په پام کې نیولو سره د کمیټې د کاري کړنلارو او پالیسیو چمتو کول دي. د دې ترڅنګ اسلامي امارت تر دې مهاله په بانکي سکتور کې ځینې نورو ستونزو ته هم پای ورکړی دی. اوسمهال د هېواد په لرې پرتو سیمو کې بانکي خدمتونه وړاندې کیږي، په ټول هېواد کې راکړه ورکړه په افغانیو ترسره کیږي او د بهرنیو اسعارو مخه نیول

تغذيې له پاره د شته سرچينو ترڅنگ نوې سرچينې هم پيدا شي. د بانكي اعتبار له پاره كره پروگرامونه خلكو ته وړاندې شي. كه چيرې سترې اقتصادي پروژې طرح او پلي شي چې اوس يې ځينې روانې دي او بهرنۍ پانگه راجلب شي، نو له دې سره به له يوه لوري پر بانكي سكتور د خلكو باور لا زيات شي او له بل لوري به اقتصادي څرخ په حركت راشي. اسلامي امارت له پيل څخه د بانكي سيستم د پياوړتيا او پرمختگ له پاره خپل پلانونه درلودل او په عملي كېدو سره يې تر ډيره بريده په دې سكتور كې اسانتياوې رامنځته شوې او ډيري هغو ستونزو ته چې د بهرنيانو له لوري د لگول شويو بنديزونو له امله رامنځته شوې وې، له منځه تللي دي. دا مهاله د بانكوالۍ په برخه كې ډير نور پرمختگونه هم رامنځته شوي دي. په دې سره به په هېواد كې د بانكوالۍ سكتور لا پياوړی او اقتصادي وده به ورسره گړندۍ شي.

افغانستان بانک د دغه بانک د لاسته راوړنو خبر ورکوي. د افغانستان بانک له لوري په خپاره شويو معلومات کې راغلي دي چې دا مهال په هېواد کې ۱۲ بانکونه فعاليت کوي او د افغانستان بانکي سيستم له ۲۰۰ څخه زياتو نړيوالو بانکونو سره اړيکه لري؛ هغه څه چې د نړيوالو پيسو د خوندي، منظم او چټک لېږد لپاره يې زمينه برابره کړې ده. په بانکي سکتور کې د بانکي امانتونو د ايستلو کچه نوره هم د زياتېدو په حال کې ده او د تېرو کلونو په پرتله لوړه شوې ده؛ همداراز محدوديتونه هم کم شوي دي. دا په دې تيرو څلورو کلونو کې د بانكوالۍ په سکتور کې د اسلامي امارت پرمختگونه په گوته کوي. كه چيرې د بانكوالۍ سكتور همداسې د پرمختگ پړاوونه طي كړي، نو موږ به پر دې وتوانو چې اقتصادي ودې، د پانگې جذب، كاري فرصتونو رامنځته كولو او عوايدو لوړولو ته لار هواره كړو.

پايله

د افغانستان د بانکي ستونزو د بشپړ حل په موخه په کار ده چې په اوسني وخت کې د افغانستان د بانکونو د

شوې. د بهرنيو اسعارو پر وړاندې د افغانۍ ارزښت لوړ شوی او دغه راز د افغانیو بانکونو په چاپ او په بدل کې یې له بازار څخه د افغانیو زاړه او له کاره لویدلي بانکونو وخت پر وخت راغونډ او سوځول کېږي. په هېواد کې د اسلامي بانکوالۍ د رامنځته کېدو له پاره کار روان دی. کوم پخواني تضمینات، طلبات او تامينات چې و، هغه ورکړل شوي دي. د اداينو او معلوماتي ټکنالوژۍ سيستمونو ته پراختيا ورکړل شوې. د بانکونو د مشتریانو پر امانتونو محدوديتونه راکم شوي او په خصوصي بانکونو کې د نغديگۍ ستونزې حل شوې دي. همداراز د کوچنيو پوړونو د نهادونو له پاره د افغانستان بانک له خوا مقرر چمتو او په محاکمو کې مالي قضیو ته لومړیتوب ورکړل شوی دی. د دې په خوا کې د بانکونو د پياوړتيا او تقويې په موخه پر بانکونو د امارتي کارکوونکو د معاشونو حسابونه ویشل شوي او عوايد د بانکونو له لارې راغونډیږي. د دې چارو په ترسره کېدو سره ورځ تر بلې پر بانکونو د هېوادوالو د باور کچه لوړه او په بانکي سکتور کې شته ستونزې سوکه سوکه مخ په کمېدو دي. اوسمهال د بانکونو له نړيوالې ورځې سره سم ، د

اندازه	پولي واحد	پېرل	پلورل
۱۰۰۰	هندي کلداری	۱۷۳۶	۱۷۳۶
۱	انگلیسي پونډ	۸۸،۲۷	۸۸،۳۱
۱	سعودي ريال	۱۷،۶۴	۱۷،۶۵
۱	اماراتي درهم	۱۸،۰۳	۱۸،۰۳
۱	چيني ين	۹،۳۶	۹،۳۷

اندازه	پولي واحد	پېرل	پلورل
۱	امريکايي ډالر	۶۶،۲۰	۶۶،۲۳
۱۰۰۰	پاکستاني کلداری	۲۲۷	۲۲۷
۱۰۰۰	ایراني تومن	۰،۵۲	۰،۵۳
۱	اروپايي يورو	۷۷،۱۱	۷۷،۱۵
۱	روسي روبل	۰،۸۶	۰،۸۷

د بهرنيو اسعارو بيې

د کابل په شهزاده سړای کې د افغانۍ
پر وړاندې د بهرنيو اسعارو د نن ورځې بيې

